

Instapniveau Beginnend lezen

Leerlingkenmerken

- leest omdat het moet
- heeft weinig (positieve) leeservaringen
- heeft een laag leestempo
- moet door anderen worden gestimuleerd om te lezen
- leest het liefst over eigen leefwereld en leeftijdgenoten

Boekkenmerken

- leest snel: dun, groot lettertype, illustraties
- leest makkelijk: eenvoudige woorden, korte zinnen, veel dialoog, eenvoudige opbouw
- pakkend begin en een gesloten einde
- gaat over bekende onderwerpen, zoals pesten en verliefdheid
- veel actie en drama
- hoofdpersoon staat dicht bij de lezer

Niveau 1 Belevend lezen

Leerlingkenmerken

- leest om zich te vermaken
- heeft een beetje leeservaring met één of twee genres
- heeft sterke behoefte aan tips, neemt geen risico
- is geïnteresseerd in eigen leefwereld en belevenissen van leeftijdgenoten; ook interesse in fantasiewereld

Boekkenmerken

- bij voorkeur korte hoofdstukken
- alledaags en eenvoudig taalgebruik, korte zinnen en veel dialoog
- eenvoudige opbouw, wisselingen (tijd, personage, plaats) zijn duidelijk aangegeven
- aandacht voor emoties, maar weinig beschrijvingen van gedachten
- veel actie en drama, bevredigend einde
- sympathieke, kwetsbare hoofdpersoon

Niveau 2 Verkennend lezen

Leerlingkenmerken

- leest om eigen wereld te verkennen
- is (redelijk) gemotiveerd om boeken te lezen, wil wel eens een ander genre proberen
- is nieuwsgierig naar jongeren die al wat ouder zijn
- kan zich verplaatsen in verschillende situaties en personages

Boekkenmerken

- gevarieerd taalgebruik, langere zinnen zijn geen obstakel
- redelijk eenvoudige opbouw; wisselingen (tijd, perspectief, plaats) zijn soms niet duidelijk aangegeven
- haalt lezer uit zijn direct herkenbare wereld, verlegt grenzen
- naast actie en drama ook psychologische spanning
- hoofdpersoon is fase verder in zijn leven dan de leerling. Personages en relaties maken duidelijke ontwikkeling door

Niveau 3 Reflecterend/ontdekkend lezen

Leerlingkenmerken

- leest om aan het denken te worden gezet
- is een goed gemotiveerde lezer, is nieuwsgierig naar nieuwe genres
- is geïnteresseerd in sociaal-maatschappelijke, psychologische en soms ook filosofische onderwerpen
- gebruikt boeken om de wereld en het leven verder te ontdekken

Boekkenmerken

- taalgebruik kan soms veeleisend zijn
- wisselingen (tijd, perspectief, plaats) hoeven niet per se te zijn gemarkeerd. Veel 'open plekken'
- speelt dikwijls in voor de lezer niet vertrouwde wereld, roept discussie op
- veel beschrijvingen van ruimte, gedachten, en gevoelens
- hoofdpersoon staat redelijk ver van leerling af, heeft een bijzondere gedachtewereld of ontwikkelt zich soms op onverwachte manier

Niveau 4 Analyserend/verdiepend lezen

Leerlingkenmerken

- leest om zichzelf intellectueel uit te dagen
- leest veel en gevarieerd, en op een relatief hoog niveau
- zoekt 'moeilijke' onderwerpen op; wil in nieuwe werelden doordringen en die begrijpen
- heeft oog en waardering voor de vorm
- kan een boek kritisch lezen en reflecteert graag, gaat makkelijk gesprek 'op niveau' aan over het boek

Boekkenmerken

- dikte en vormgeving kunnen extra uitdaging vormen
- rijk taalgebruik dat beroep doet op ruime woordenschat. Taalgebruik kan meerduldig zijn
- gelaagde, veeleisende structuur (meerdere complexe verhaallijnen en betekenislagen)
- denkwereld en wereldbeeld kan complex zijn en veel van de lezer vragen
- personages maken op meerdere vlakken ontwikkeling door